

COMMISSIE LAAKBARE PRAKTIJEN BASISONDERWIJS

Oprichting

In uitvoering van het decreet basisonderwijs werd er bij ministerieel besluit op 24 november 1997 een afzonderlijke commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs aangesteld.

De samenstelling was als volgt:

De heer Bert Cilissen, Sint-Aldegondisstraat 7 te 3740 Kleine Spouwen;

De heer Jean Dujardin, Eeklostraat 89 te 9030 Gent-Mariakerke;

De heer Eric Meysmans, Antwerpsesteenweg 995 te 9041 Kleine Spouwen;

De heer Philippe Ruelens, Sainctelette Sqare 11-12 te 1000 Brussel.

Mevrouw Nathalie Swalens, Spastraat 8 te 1000 Brussel;

Mevrouw Mieke Van de Eynde, Troonstraat 125 te 1050 Brussel;

De heer Guy Janssens, Emiel Jacquainlaan 165, Toren A - vierde verdieping, 1210 Brussel werd benoemd tot voorzitter van de Commissie.

Mevrouw Sonja Van Craeymeersch, Emiel Jacquainlaan 165, Toren A – vierde verdieping, 1210 Brussel werd benoemd tot ondervoorzitter van de Commissie.

Mevrouw Marie-Hélène Sabbe, Emiel Jacquainlaan 165, Toren A – vierde verdieping, 1210 Brussel was secretaris van de commissie.

Overeenkomstig het (reeds opgeheven) besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs duurde het mandaat in de Commissie vier jaar en was hernieuwbaar.

Aan het mandaat in de Commissie kon een einde komen wanneer de voorzitter, de ondervoorzitter of een lid :
niet opnieuw zou benoemd worden;
ontslag zou nemen;
zich niet onafhankelijk zou gedragen.

De werking van de Commissie Laakbare Praktijken voor het Basisonderwijs werd vastgelegd in het bovenvermeld besluit van 17 juni 1997 en in het huishoudelijk reglement.

De Commissie heeft haar werkzaamheden effectief aangevat op de zitting van 22 december 1997.

Bij ministerieel besluit van 29 april 1999 werd de heer Ruelens vervangen door mevrouw Ankie Vandekerkhove, kinderrechtencommissariaat, Vlaams parlement, 1011 te Brussel.

Zowel mevrouw Swalens (maart 2000) als mevrouw Van de Eynde (mei 2001) hebben ondertussen reeds ontslag genomen uit de commissie omdat hun werkzaamheden een niet langer toelieten nog in de commissie te zetelen.

Deze beide dames werden in de commissie niet vervangen gelet op het feit dat de bestaande commissie zou vervangen worden door een nieuwe commissie zorgvuldig bestuur.

Bevoegdheid

De bevoegdheid van de commissie werd vastgelegd in de artikelen 27, 51 en 92 van het decreet basisonderwijs en het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de samenstelling, de werking en de bevoegdheid van de commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs.

Samengevat was deze commissie bevoegd om enerzijds vragen en anderzijds klachten te behandelen inzake:

- kosteloze toegang;
- laakbare praktijken;
- sociale voordelen.

Hierbij vindt u een overzicht van de reglementaire teksten zoals die tot 1 september 2001 van toepassing waren en daaropvolgend de bepalingen zoals die door het Mozaïekdecreet werden gewijzigd en vanaf 1 september 2001 van toepassing zijn.

Kosteloze toegang

Artikel 27, §1 van het decreet stelde dat de toegang tot het basisonderwijs kosteloos is in de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde scholen.

Artikel 27, §1 werd als volgt gewijzigd door het decreet betreffende het Onderwijs XIII:

§1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Laakbare praktijken

Het oorspronkelijk artikel 51 van het decreet basisonderwijs stelde:

§1. Een schoolbestuur mag informatie verstrekken over het eigen opvoedings- en onderwijsaanbod, maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

§2. Er mag geen politieke propaganda gevoerd worden in de school.

§3. Een schoolbestuur kan slechts handelsactiviteiten verrichten in functie van de normale dienstverlening aan de leerlingen.

De regering bepaalt welke handelsactiviteiten voor de toepassing van dit decreet laakbaar zijn.

Overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende laakbare praktijken en de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de Commissie Laakbare Praktijken voor het Basisonderwijs wordt onder laakbare praktijken verstaan:

1. oneerlijke concurrentie tussen scholen;
2. politieke propaganda;
3. activiteiten die ontoelaatbare concurrentie inhouden tegenover handelaars met name:
 - verkooppraktijken die er niet op gericht zijn uniformiteit in pedagogisch-didactisch handelen tot stand te brengen;
 - aanbieden van producten en diensten die niet in rechtstreeks verband staan met het schoolleven en niet in het belang zijn van de onderwijsopdracht.

Het Mozaïekdecreet heeft in artikel 51 §3 dat beperkingen oplegde inzake handelsactiviteiten gewijzigd en heeft een nieuwe §4 toegevoegd dat in beperkte mate sponsoring en reclame toelaat. Door deze nieuwe §4. wordt met ingang van 1 september 2001 wordt de bevoegdheid van de commissie uitgebreid:

§3. Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

§4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Sociale voordelen

Artikel 92, §1 van het decreet basisonderwijs bepaalt dat de provincies en gemeenten aan het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd vrij onderwijs op hun grondgebied geen andere voordelen kunnen toekennen dan de sociale voordelen en het gezondheidstoezicht.

Artikel 92, §3 bepaalt dat met sociale voordelen wordt bedoeld:

1. het ochtend- en avondtoezicht buiten de periode van normale aanwezigheid van de leerlingen;
2. het middagtoezicht voor de tijdsduur van maximum één uur;
3. het ter beschikking stellen van de voor het publiek toegankelijke gemeentelijke en provinciale sportinfrastructuur inzonderheid de sportinfrastructuur maar met uitzondering van de roerende en onroerende goederen uitsluitend bestemd voor de organisatie van het gemeentelijk en provinciaal onderwijs.
4. de kosten van de toegang tot het zwembad indien het niet behoort tot de gemeentelijke sportinfrastructuur bedoeld in 3°;
5. het leerlingenvervoer.

Artikel 92, §4 stelt dat de regering de voorwaarden vastlegt waaraan de scholen van het gefinancierd onderwijs of gesubsidieerd vrij onderwijs moeten voldoen om aanspraak te kunnen maken op de in §3 bedoelde sociale voordelen.

Overeenkomstig artikel 184 van het decreet blijft, in afwachting van het in werking treden van de besluiten in uitvoering van het decreet, de ter zake geldende regelgeving, die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van kracht is, van toepassing.

Gelet op het feit dat artikel 92, §4 van het decreet nog niet werd uitgevoerd, is het besluit van de Vlaamse regering van 24 juni 1991 houdende bepaling van de begrippen gezondheidstoezicht en sociale voordelen bedoeld in artikel 33 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving nog steeds van toepassing.

Dit besluit regelt de modaliteiten voor het ochtend-, middag- en avondtoezicht en voor het gebruik van de voor het publiek toegankelijke gemeentelijke en provinciale sportinfrastructuur.

Aan de regelgeving inzake sociale voordelen werden geen wijzigingen aangebracht maar klachten en vragen hieromtrent werden ingevolge het Mozaïekdecreet aan de bevoegdheid van de commissie onttrokken.

Overzicht van de dossiers die werden voorgelegd aan de commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs

Sinds de start van haar werkzaamheden tot eind schooljaar 2001 – 2002 werden er **135** dossiers voorgelegd aan de commissie waarvan 30 klachten en 105 vragen.

Heel wat vragen en klachten betroffen meerdere bevoegdheden van de commissie (vb. een vraag kon zowel over kosteloze toegang en als laakbare praktijken handelen). Daarnaast heeft de commissie zich ook verschillende keren onbevoegd verklaard omdat de vraag of klacht niet kon gecatalogeerd worden onder één van de bevoegdheidsdomeinen van de commissie.

In een aantal gevallen werd de vraag of klacht in de loop van de procedure ingetrokken.

Na de behandeling van de klacht formuleerde de commissie steeds een gemotiveerd advies dat voorgelegd werd aan de minister. De minister besliste dan op basis van het advies van de commissie of de verwerende partij al dan niet diende gesanctioneerd te worden. Geen enkel schoolbestuur is in de loop van de termijn gesanctioneerd. Wel werden er in een aantal gevallen strenge terechtwijzingen geformuleerd waarbij dan tevens de waarschuwing werd gegeven dat bij eventuele herhaling van de overtreding het schoolbestuur zou gesanctioneerd worden.

De vragen werden steeds ter informatie voorgelegd aan de minister. Het door de commissie geformuleerde antwoord op de vraag kon immers nooit aanleiding geven tot een sanctie. Wel kon de vraagsteller naar aanleiding van het antwoord van de commissie, steeds beslissen om alsnog klacht in te dienen. In een aantal gevallen is dit ook effectief gebeurd.

Vragen en klachten inzake kosteloze toegang

Aantal vragen: 48

Aantal klachten: 8 waarvan 6 klachten gegrond waren en aldus strijdig met artikel 27, §1 van het decreet basisonderwijs.

Vragen en klachten inzake sociale voordelen

Aantal vragen: 7

Aantal klachten: 8 waarvan 4 gegrond en aldus strijdig met artikel 92 van het decreet basisonderwijs.

Vragen en klachten inzake laakbare praktijken

Politieke propaganda:

Aantal vragen: 2

Aantal klachten: 4 waarvan 1 gegrond en aldus strijdig met artikel 51, §2 van het decreet basisonderwijs.

Oneerlijke concurrentie tussen scholen:

Aantal vragen: 4

Aantal klachten: 3 waarvan 2 gegrond en aldus strijdig met artikel 51, §1 van het decreet basisonderwijs.

Ongeoorloofde handelspraktijken:

Aantal vragen: 31

Aantal klachten: 5 waarvan 1 gegrond en aldus strijdig met artikel 51, §3 van het decreet basisonderwijs.

Sponsoring (artikel 51, §4:van toepassing sinds 1 september 2001)

Aantal vragen: 1

Aantal dossiers waarin de commissie zich onbevoegd heeft verklaard: 12

Overzicht van de standpunten van de commissie

De door de commissie ingenomen standpunten zijn uiteraard gebaseerd op de regelgeving zoals die tot eind schooljaar 2000-2001 van toepassing was. De commissie kon de vragen en klachten slechts toetsen aan de bepalingen in de internationale verdragen ter zake die door België geratificeerd werden en aan de eigen reglementering. Op 27 november 2001 werd het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs – XIII in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Tijdens de zittingen van de commissie volgend op deze datum, heeft de commissie zich gebaseerd op de nieuwe bepalingen inzake zorgvuldig bestuur.

De commissie heeft bij het formuleren van haar adviezen geen rekening gehouden met de concrete omstandigheden in de school of met het budget dat vanwege de overheid naar de basisscholen gaat.

Hierna volgt een overzicht van de adviezen op de belangrijkste vragen en klachten die de commissie verstrekt heeft. Het overzicht bevat niet alle vragen en klachten. Gelijkaardige vragen of klachten over een zelfde thema worden niet vermeld gelet op het feit dat het advies van de commissie in deze niet afwijkt.

In een eerste deel vindt u een overzicht van de standpunten van de commissie gebaseerd op de regelgeving zoals die van toepassing was tot en met het schooljaar 2001 –2002. Een tweede deel bevat een aantal gewijzigde standpunten gebaseerd op de regelgeving die sinds 1 september 2002 van toepassing is.

DEEL I

Kosteloze toegang

Forfaitaire financiële ouderbijdragen

Mag de school een solidariteitsbijdrage vragen aan de ouders ter ondersteuning van het pedagogisch project? Het betreft hier over het algemeen een bijdrage die afhankelijk is van het inkomen van de ouders. De vragen en klachten handelden steeds over methodescholen.

Standpunt van de commissie:

Het principe van de kosteloze toegang betekent niet dat aan de ouders geen geld mag gevraagd worden voor werkelijk gemaakte kosten maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld mag gevraagd worden en dat ze niet moeten betalen voor handboeken, schriften en schoolbenodigdheden en activiteiten die essentieel zijn voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen en het bereiken van de eindtermen.

Het vragen van een vrijwillige bijdrage aan de ouders door het schoolbestuur doet geen afbreuk aan dat principe. Vrijwillige ouderbijdragen meten evenwel beschouwd worden als een gift waarvan de grootte door de ouders zelf wordt bepaald en waarvan de ouders op eender welk moment kunnen beslissen deze vrijwillige ouderbijdrage in te trekken.

Ouders kunnen door het schoolbestuur niet verplicht worden een financiële solidariteitsbijdrage te leveren. Het vragen van een forfaitaire bijdrage aan de ouders moet beschouwd worden als schoolgeld wat in strijd is met het principe van de kosteloze toegang. Het schoolbestuur mag een bijdrage vragen aan de ouders voor de extra zaken die ze aanbiedt maar deze bijdragen moeten verantwoord worden naar de ouders toe, o.m. via maandelijkse afrekeningen waarin gespecificeerd staat waarvoor moet betaald worden.

Vrijwillige ouderbijdragen kunnen door het schoolbestuur op geen enkele manier afgedwongen worden. Het staat het schoolbestuur vrij om aan die ouders, die niet langer akkoord gaan met een vrijwillige ouderbijdrage, individuele gespecificeerde afrekeningen te sturen voor die zaken waarvoor een bijdrage mag gevraagd worden.

Het verplicht opleggen van een forfaitaire bijdrage aan de ouders is aldus strijdig met artikel 27, §1 van het decreet basisonderwijs. Vrijwillige ouderbijdragen doen geen afbreuk aan het principe van artikel 27 maar deze vrijwillige ouderbijdragen moeten beschouwd worden als een gift.

Mogen er informatiekosten, kosten voor fotokopies of verbruikvergoedingen voor drukwerk aangerekend worden aan de ouders?

Standpunt van de commissie:

Het verrekenen van informatiekosten, kosten voor fotokopies of verbruiksvergoedingen voor drukwerk is zodanig vaag dat daar om het even welke kost kan onder "verdoken" zitten, dus ook kosten die niet mogen aangerekend worden.

Overeenkomstig artikel 76 van het decreet basisonderwijs bekomt het schoolbestuur ieder schooljaar een werkingsbudget dat ze o.a. moet aanwenden voor de werking, uitrusting en administratieve ondersteuning van haar scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften van de leerlingen.

Bovendien moet het vragen van een forfaitaire vergoeding beschouwd worden als het opleggen van een schoolgeld wat in strijd is met het principe van de kosteloze toegang.

Specifieke financiële bijdrage

Mag de school een bijdrage, een soort huurgeld vragen aan de ouders voor handboeken, mag er een bijdrage gevraagd worden voor werkboekjes? Mogen fotokopies die werkboeken of werkschriften vervangen aangerekend worden?

Standpunt van de commissie:

Handboeken en werkboekjes die in de klas effectief gebruikt worden en essentieel zijn voor het volgen van onderwijs, moeten gratis ter beschikking gesteld worden aan de ouders.

Extra betalingen voor de aanschaf van deze boeken zijn in strijd met het principe van de kosteloze toegang.

Fotokopies die boeken en werkschriften vervangen moeten eveneens gratis ter beschikking gesteld worden aan de leerlingen vermits zij essentieel zijn voor het volgen van onderwijs en als noodzakelijk schoolgerei moeten beschouwd worden.

Mag een school een bijdrage vragen voor extra-muros-activiteiten zoals een uitstap naar de zoo, bos-, zee- en boerderijklassen, ervaringsgerichte uitstappen?

Standpunt van de commissie:

Klasuitstappen georganiseerd tijdens de schooluren moeten gratis zijn voor de ouders als deze uitstappen een essentieel onderdeel vormen van het activiteitenprogramma: aan de ouders mag aldus geen geld gevraagd worden voor didactische uitstappen die kaderen in het realiseren van de eindtermen.

Het schoolbestuur mag wel een kader (d.i. een rijkere schoolomgeving) creëren waarvoor er aan de ouders een redelijke vergoeding mag gevraagd worden op voorwaarde dat dit op voorhand (schoolreglement) aan de ouders aangekondigd werd.

Aan de ouders mag er een financiële bijdrage gevraagd worden voor een door het schoolbestuur bewust gecreëerd kader dat het schoolbestuur in staat stelt meer doelstellingen te realiseren dan het bereiken van de eindtermen.

Bos-, zee- en boerderijklassen zijn activiteiten van meer dan één dag die verder reiken dan de "schoolomgeving" en die meer beogen dan het realiseren van de eindtermen.

Dergelijke activiteiten kunnen niet verplicht opgelegd worden. Kinderen die aan deze activiteiten niet deelnemen, moeten een evenwaardig alternatief krijgen binnen de school.

Het schoolbestuur mag een aldus bijdrage vragen aan de ouders voor de extra zaken die aanbiedt (zoals bvb. een uitstap naar de zoo). De ouders zijn vrij al of niet op deze aangeboden activiteiten in te gaan.

Het behoort evenwel niet tot de normale taken van het schoolbestuur om deze uitstappen aan de ouders te verkopen met winst. In een dergelijk geval dient dit beschouwd te worden als een handelsactiviteit die niet in functie is van de normale dienstverlening aan de leerlingen.

Zwemmen

Mag er een bijdrage gevraagd worden voor het zwemmen tijdens de schooluren?

Standpunt van de commissie:

Het standpunt van de commissie in deze is gewijzigd na het verschijnen van de omzendbrief van 9 juni 2000 die stelt dat elke leerling lager onderwijs recht heeft op één schooljaar gratis zwemmen.

Standpunt van de commissie tot en met schooljaar 1999 – 2000:

Het zwemondericht voor het basisonderwijs is sinds 1 september 1998 opgenomen in de eindtermen. Het betreft een leergebiedgebonden eindterm, namelijk een minimumdoel dat de leerling gedurende het leerproces moet bereiken (artikel 44, §1, 1° van het decreet basisonderwijs). Zwemmen is dus een verplicht onderdeel van het activiteitenrooster in het lager onderwijs.

Om deze redenen oordeelt de commissie dat het zwemmen (in elk geval vanaf 1 september 1998) gratis moet zijn, gelet op artikel 27, §1 van het decreet basisonderwijs. Dit geldt zowel voor het zwemmen zelf als voor het vervoer naar het zwembad.

Standpunt van de commissie vanaf het schooljaar 2000 – 2001:

Het zwemondericht voor het basisonderwijs is opgenomen in de eindtermen. Het betreft een leergebiedgebonden eindterm namelijk een minimumdoel dat de leerling gedurende het leerproces moet bereiken.

Zwemmen is dus een verplicht onderdeel van het activiteitenrooster in het lager onderwijs.

Overeenkomstig de omzendbrief BaO/2000/4 van 9 juni 2000 heeft elke leerling lager onderwijs recht op één schooljaar gratis zwemmen. Dit betekent dat het schoolbestuur voor elke leerling gedurende één schooljaar de kosten voor het vervoer naar en van het zwembad en de kosten van de toegangsprijs tot het zwembad dient te dragen. De verplichte kosteloosheid van het zwemmen is beperkt tot één schooljaar.

Het schoolbestuur beslist met toepassing van de reglementering inzake medezeggenschap aan welke leerlingengroep(en) het gratis zwemmen aangeboden wordt en welke bijdrage hiervoor wordt gevraagd aan de ouders.

Mag er een bijdrage gevraagd worden voor het kleuterzwemmen?

Standpunt van de commissie:

Het schoolbestuur kan beslissen om de activiteit 'zwemmen' aan te bieden aan kleuters. 'Kunnen zwemmen' is evenwel niet opgenomen in de ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs.

De activiteit 'zwemmen' in het kleuteronderwijs is een extra activiteit waarvoor er een financiële bijdrage mag gevraagd worden aan de ouders.

De school kan deze activiteit aanbieden aan de kleuters en de ouders zij vrij om hier al of niet op in te gaan.

Middagopvang, refterkosten

Zijn ouders verplicht een bijdrage te betalen als hun kinderen over de middag op school blijven?

Standpunt van de commissie:

Het schoolbestuur mag een bijdrage vragen voor de extra zaken die ze aanbiedt. Het toezicht tijdens de middagpauze is een service aangeboden door de school die valt buiten de normale aanwezigheid van de leerlingen. De ouders zijn niet verplicht hiervan gebruik te maken. Voor het middagtoezicht en het gebruik van de infrastructuur tijdens de middagpauze mag er een bijdrage gevraagd worden aan de ouders.

Opvang tijdens stakingsdagen

Kunnen ouders die hun kinderen tijdens stakingsdagen in een kinderdagverblijf plaatsen (omwille van het feit dat er op school geen opvang voorzien is) vergoed worden voor de geleden schade?

Standpunt van de commissie:

De vraag of een school al dan niet in opvang moet voorzien tijdens stakingen behoort niet tot het bevoegdheidsdomein van de commissie waardoor zij niet bevoegd is om een advies te formuleren op dergelijke vragen. De commissie verwijst naar de omzendbrieven die ter zake zijn uitgevaardigd.

Sociale voordelen

Leerlingenvervoer

Moet een gemeente die leerlingenvervoer inricht voor de scholen van haar eigen net dit ook doen voor de andere netten gelegen op haar grondgebied?

Standpunt van de commissie:

Leerlingenvervoer is in artikel 92, §2 van het decreet basisonderwijs als sociaal voordeel opgenomen.

Artikel 92, §4 bepaalt dat de regering de voorwaarden vastlegt waaraan scholen van het gefinancierd of gesubsidieerd vrij onderwijs moeten voldoen om aanspraak te kunnen maken op de in §3 bedoelde sociale voordelen.

Deze voorwaarden werden nog niet vastgelegd door de Vlaamse regering maar artikel 184 van het decreet basisonderwijs stelt dat in afwachting van het inwerking treden van de besluiten in uitvoering van het decreet de ter zake geldende regelgeving, die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van kracht is, van toepassing blijft. Dit betekent dat het besluit van de Vlaamse regering van 24 juli 1991 houdende bepaling van de begrippen gezondheidstoezicht en sociale voordelen van toepassing blijft. In dit besluit is leerlingenvervoer echter niet als sociaal voordeel opgenomen.

Ondanks het feit dat de voorwaarden waaraan de scholen van het gefinancierd of gesubsidieerd vrij onderwijs moeten voldoen nog niet uitgevoerd zijn, moet het gelijkheidsbeginsel vanaf 01.09.1997 onverkort toegepast worden.

Bestaande initiatieven die zijn begonnen voordat het decreet basisonderwijs in werking trad mogen onder dezelfde voorwaarden verder gezet worden, maar ingevolge de stand-still-werking van het non-discriminatiebeginsel van artikel 92, §1, kunnen de gemeenten geen nieuwe initiatieven nemen die tegen dit beginsel ingaan. De autonome werking van artikel 92, §1 verzet er zich tegen dat nieuwe initiatieven inzake leerlingenvervoer door de gemeente worden opgezet die alleen voor de eigen leerlingen zouden gelden.

Aanwerven personeel met middelen van de gemeente

Mag een gemeente in eigen beheer leerkrachten aanwerven die fungeren in de gemeenteschool zonder dat zij dezelfde inspanningen doet voor de andere scholen gelegen op haar grondgebied?

Standpunt van de commissie:

Het aanwerven van een turnleerkracht in eigen beheer valt niet onder de sociale voordelen zoals omschreven in artikel 92, §2. Naast de sociale voordelen kan de gemeente, als inrichtende macht van het gemeentelijk onderwijs, nog andere voordelen toekennen aan de scholen van het gemeentelijk net. De gemeente kan, als inrichtende macht overgaan tot het aanwerven van een turnleerkracht voor de gemeenteschool.

Artikel 92 van het decreet verbiedt dat de gemeente hiervoor een compensatie toekent aan de scholen van de andere netten gelegen op haar grondgebied.

Voor en naschoolse opvang

Mag een gemeente een bijdrage voor de voor- en naschoolse opvang vragen aan de leerlingen die buiten de gemeente wonen terwijl dit voor de leerlingen van de gemeente gratis is?

Standpunt van de commissie:

Artikel 92, §1 van het decreet basisonderwijs bepaalt dat provincies en gemeenten aan het gemeenschapsonderwijs en het vrij onderwijs geen andere voordelen kunnen toekennen dan de sociale voordelen en het gezondheidstoezicht. Zij mogen geen enkel onderscheid maken tussen de kinderen welke scholen zij ook bezoeken.

Het is niet toelaatbaar dat er een onderscheid tussen kinderen gemaakt worden naargelang de woonplaats van de kinderen.

Sociale voordelen zijn rechtstreeks verbonden met de leerlingen zodat er geen onderscheid mag gemaakt worden noch tussen de kinderen van de eigen school noch tussen de kinderen van de scholen van de andere netten gelegen op haar grondgebied.

Overeenkomstig de regelgeving inzake sociale voordelen mag de gemeente geen discriminatie organiseren tussen de scholen gelegen op haar grondgebied. Zij mag ook geen subcriterium inbouwen en discriminatie organiseren in de behandeling van leerlingen die in één school zijn ingeschreven.

Een bijkomend criterium kan niet gehanteerd worden om een onderscheid te maken tussen kinderen van éénzelfde school.

Bovendien biedt de gemeente een openbare dienst aan tov de leerlingen nl. Kinderopvang waar alle leerlingen ingeschreven in de school onder dezelfde voorwaarden moeten kunnen van gebruik maken.

Voor kinderen van een andere gemeente die in de school zijn opgenomen, moet dezelfde behandeling voorzien worden als voor de kinderen die op het grondgebied van de gemeente wonen.

Werken uitgevoerd door de gemeente

Mag een gemeente scholen van andere netten helpen met herstellingswerken, tuinonderhoud, ...

Standpunt van de commissie:

Dergelijke zaken vallen niet onder het begrip sociale voordelen zoals omschreven in het decreet basisonderwijs.

Het uitvoeren van dergelijke werkzaamheden is in strijd met de regelgeving inzake sociale voordelen zodat de gemeente hier niet mag tussenkomen.

Toegang tot het zwembad

Is de gemeente op basis van de wetgeving en in het licht van de opname van het zwemmen in de eindtermen, hetgeen impliciet betekent dat zwemmen kosteloos moet zijn voor de leerlingen, verplicht tevens de kosten van de toegang tot de zwembaden voor de andere netten ten laste te nemen, indien het dit doet voor het eigen net?

Standpunt van de commissie tot en met schooljaar 1999 - 2000:

Overeenkomstig de regelgeving inzake sociale voordelen mag de gemeente geen enkel onderscheid maken tussen de kinderen, welke scholen die ook bezoeken.

De kostprijs van de toegang tot het zwembad (indien het niet behoort tot de gemeentelijke sportinfrastructuur) is in het decreet als sociaal voordeel opgenomen.

Vermits het gemeentebestuur de toegang tot het zwembad financiert voor de leerlingen van de gemeentescholen, dient zij dit ook te doen voor de leerlingen van de scholen van de andere netten die op haar grondgebied gelegen zijn.

Om deze redenen oordeelt de commissie dat de gemeente ook de kosten van de toegang tot het zwembad voor de andere netten ten laste moet nemen.

Laakbare praktijken

Oneerlijke concurrentie tussen scholen

Mag een school die informatie verstrekt over haar eigen school daarbij vergelijkingspunten aanhalen met scholen van andere netten of andere scholen gelegen in de buurt?

Standpunt van de commissie:

Een school mag informatie vestrekken over haar eigen opvoedings- en onderwijsaanbod maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

Een schoolbestuur mag haar eigen school aanprijzen maar zij moet daarbij objectief blijven, zij mag m.a.w. geen gebruik maken van aanvallen tegen een andere school. Reclame maken voor de school mag, maar het schoolbestuur mag daarbij een andere school niet in een slecht daglicht stellen.

Een schoolbestuur mag geen vergelijkende reclame maken.

Mag een school op een braderij kinderen (kleuters) uitnodigen naar hun open-deur met de belofte van een gratis geschenkje?

Standpunt van de commissie:

Het feit dat tijdens de "open deur" een gratis geschenkje aangeboden wordt aan iedere bezoeker van de kleuterklassen kan niet als oneerlijke concurrentie beschouwd worden. Er wordt op geen enkele (negatieve) manier verwezen naar de omliggende scholen.

Politieke propaganda

Is het geoorloofd dat er op school folders van een politieke partij gebruikt worden om op te tekenen of dat er folders of stickers uitgedeeld worden door de leerlingen?

Standpunt van de commissie:

Artikel 51, §2 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 bepaalt dat er geen politieke propaganda mag gevoerd worden op school.

Dit verbod omvat o.a. de propaganda ten aanzien van kinderen of door middel van kinderen in hun hoedanigheid van leerling, of gelijk welke andere activiteit of propaganda gevoerd binnen de onderwijsinstelling.

Het behoort in de eerste plaats tot de taak van de directie om erop toe te zien dat er geen politieke propaganda gemaakt wordt op school en om te verhinderen dat er dergelijke zaken gebeuren.

Het uitdelen van folders en stickers van politieke partijen en gebruik van folders om op te tekenen is strijdig met artikel 51, §2.

Mogen een directeur of andere personeelsleden van de school adressenbestanden van de school gebruiken om politieke reclame rond te delen?

Standpunt van de commissie:

De bepaling dat er geen politieke propaganda mag gevoerd worden in de school verbiedt o.a. de propaganda ten aanzien van kinderen of door middel van kinderen in hun hoedanigheid van leerling, of gelijk welke politieke activiteit of propaganda gevoerd binnen de onderwijsinstelling.

Het gebruik van het adressenbestand van de school om politieke reclame rond te delen is in strijd met artikel 51,§2 van het decreet. Personeelsleden mogen geen gebruik maken van op school beschikbare adressenbestanden van leerlinge om politieke reclame te voeren.

Reeds vele jaren nodigt de burgemeester de 6-11-jarigen van de gemeenteschool tijdens de kermis op een aantal ritjes op de botsauto's en dit tijdens de schooluren. De ritjes worden aangeboden door de eigenaar van de botsauto's. Betreft dit hier een laakbare praktijk?

Standpunt van de commissie:

Een school mag haar leerlingen niet laten meewerken aan politieke acties van een politicus.

Het ingaan van het schoolbestuur op de uitnodiging van de uitbater van de botsauto's die een aantal gratis ritjes op de botsauto's aanbiedt is niet laakbaar.

De commissie spreekt zich niet uit in hoeverre de kiesheidsregels overschreden worden in hoofde van bepaalde politieke mandatarissen (in casu de burgemeester). Het behoort niet tot de bevoegdheid van de commissie dit te beoordelen.

Mag een leerkracht zich kandidaat stellen op een kiezerslijst van een politieke partij?

Standpunt van de commissie:

Er mag geen politieke propaganda gevoerd worden op school. Er is evenwel geen enkele decretale bepaling die oplegt dat een leerkracht zich niet kandidaat mag stellen op een kiezerslijst van een politieke partij.

Mogen scholen deelnemen aan een acties zoals bvb. een actie verkeersveiligheid, die ingericht worden door een politicus?

Standpunt van de commissie:

Artikel 51, §2 stelt dat er geen politieke propaganda mag gevoerd worden in de school.

Dit verbod omvat o.a. de propaganda ten aanzien van kinderen of door middel van kinderen in hun hoedanigheid van leerling, of gelijk welke politieke activiteit of propaganda gevoerd binnen de onderwijsinstelling. Een school mag aldus haar leerlingen niet laten meewerken aan politieke acties van een politicus.

De vraag die moet beantwoord worden beperkt zicht tot het feit of een school al dan niet mag meedoen aan een actie georganiseerd door een politicus. Met andere woorden: mocht de school ingaan op de vraag tot medewerking aan een actie ter bevordering van de verkeersveiligheid; een actie die werd georganiseerd door een politicus.

Het betreft hier een feitelijke kwestie die naargelang de aard, de plaats en de omstandigheden dien te worden beoordeeld.

De commissie is van oordeel dat:

- een les verkeersveiligheid op zich geen politieke propaganda is;
- verkeersveiligheid in het gemeentelijk beleid een sterk politiek geladen thema kan zijn;
- het optreden van parlementsleden of algemener, van kandidaten vóór aankomende verkiezingen, deontologisch niet kan wanneer er "een soort precampagne is ontstaan".
- Het ouder zijn van kinderen in een school een aanknopingspunt kan zijn voor een uitnodiging van een politicus, maar ook dat, mede met de komende gemeenteraadsverkiezingen in het verdere vooruitzicht, dit spreken – of de uitnodiging daarvoor – kan worden beschouwd als een poging om de naambekendheid van de eigen partij van de spreker in het schoolmilieu te versterken, zonder dat andere partijen een zelfde gelegenheid krijgen.

De commissie is van oordeel dat een school niet mag ingaan op het verzoek van een politicus om mee te werken aan een actie die door derden zou kunnen begrepen worden als een politieke actie.

In dergelijk geval kan de schijn gewekt worden dat schoolbesturen meegewerkt hebben aan een actie die door derden zou kunnen beschouwd worden als politieke propaganda.

De commissie meent dat een politicus de nodige kiesheid aan de dag moet leggen en scholen niet mag betrekken in activiteiten die kunnen uitgelegd worden als politieke propaganda.

Handelsactiviteiten

Drankgebruik op school

Kan een directie verbieden dat kinderen van thuis drankjes meebrengen en hen verplichten op school drank aan te kopen?

Standpunt van de commissie:

Artikel 51, §3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 stelt dat een schoolbestuur slechts handelsactiviteiten kan verrichten in functie van de normale dienstverlening aan de leerlingen.

Handelsactiviteiten die behoren tot de normale dienstverlening aan de leerlingen mogen echter geen ontoelaatbare concurrentie inhouden tegenover handelaars.

Overeenkomstig artikel 3, 3° van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende laakbare praktijken en de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs wordt onder laakbare praktijken verstaan:

...

3°. Activiteiten die ontoelaatbare concurrentie inhouden tegenover handelaars met name:

- verkooppraktijken die er niet op gericht zijn uniformiteit in pedagogisch-didactisch handelen tot stand te brengen;
- aanbieden van producten en diensten die niet in rechtstreeks verband staan met het schoolleven en niet in het belang zijn van de onderwijsopdracht.

De commissie is van oordeel dat het schoolbestuur drankjes mag verkopen aan de leerlingen vermits dit behoort tot de normale dienstverlening aan de leerlingen. De verkoop van drankjes kan beschouwd worden als het aanbieden van een product dat in rechtstreeks verband staat met het schoolleven. De leerlingen kunnen al dan niet van deze service gebruik maken.

Het schoolbestuur bepaalt de prijs van de drankjes die op school verkocht worden.

Het schoolbestuur kan de ouders **vragen** geen drankjes van thuis mee te geven aan de leerlingen op voorwaarde dat dit naar de ouders toe duidelijk en deugdelijk gemotiveerd is.

Het schoolbestuur handelt echter onredelijk indien het **verbiedt** dat leerlingen van thuis drank meebrengen. Ouders kunnen immers verschillende redenen hebben om drank aan hun kinderen mee te geven (vb. drukken van de prijs door de drankjes elders goedkoper aan te kopen, ...).

In sommige scholen wordt er een koppeling gemaakt van drankverkoop met het gebruik van de refter. De leerlingen hebben dan niet langer de keuze om al dan niet van de service van drankverkoop gebruik te maken maar worden verplicht tijdens de middagpauze drank op school aan te kopen.

Er moet evenwel een onderscheid gemaakt worden tussen het gebruik van de refter en de verkoop van drankjes zodat de leerlingen niet impliciet verplicht worden een drankje aan te kopen. Er mag aldus geen koppeling gemaakt worden van drankverkoop met het gebruik van de refter.

Schoolfotografie

Mogen er op school individuele foto's gemaakt worden van de leerlingen om deze achteraf aan de ouders te verkopen met winst?

Mogen er op school individuele foto's genomen worden indien de school het lokaal verhuurt aan het vb. het oudercomité?

Mogen er op school individuele foto's genomen worden van de leerlingen buiten de normale aanwezigheid van de leerlingen met de bedoeling deze nadien via de school te verkopen aan de ouders?

Mag een amateur-fotograaf (leerkracht of ouder) individuele "actiefoto's" maken van de kinderen en mogen deze foto's dan vrijblijvend te koop aangeboden worden?

Standpunt van de commissie:

Het maken van individuele foto's is een handelsactiviteit die niet past binnen de normale dienstverlening aan de leerlingen. Het feit dat deze foto's genomen worden door een amateur-fotograaf speelt hierbij geen enkele rol.

Het schoolbestuur biedt met de verkoop van individuele (actie)foto's een dienst aan die niet in rechtstreeks verband staat met het schoolleven en niet in het belang is van de onderwijsopdracht. Bovendien houden deze activiteiten ontoelaatbare concurrentie in tegenover handelaars.

Het schoolbestuur kan geen lokalen van de school ter beschikking stellen (o.a. door verhuur) voor activiteiten die ze zelf niet mag organiseren. Dit is immers een poging om de reglementering te omzeilen. De commissie is van oordeel dat het schoolbestuur door verhuring van lokalen impliciet aan deze activiteit meewerkt. Een schoolbestuur kan aldus geen toelating geven aan andere organisaties om binnen de schoolmuren individuele (actie)foto's te nemen.

Er mogen geen individuele foto's genomen worden in de school buiten de normale aanwezigheid van de leerlingen met de bedoeling deze foto's aan de ouders te verkopen.

Het schoolbestuur mag op geen enkele manier de schijn wekken dat ze meewerkt aan activiteiten binnen de school die ze zelf, op basis van de reglementering, niet kan/mag organiseren.

Extra-scolaire hulpverleners

Kan het dat extrascolaire hulpverleners (vb. logopedisten) in het basisonderwijs aan klantenwerving doen?

Mag een school haar medewerking verlenen bij het creëren van discriminatie tussen de kinderen van ouders die een eventuele behandeling kunnen/willen betalen en anderen waarvoor dit vanwege de financiële consequenties niet het geval is?

Standpunt van de commissie:

De commissie is van oordeel dat de geschetste problematiek buiten het toepassingsgebied valt van het begrip laakbare praktijken zoals bepaald in artikel 51 van het decreet basisonderwijs en artikel 3 van het besluit van 17 juni 1997 waardoor volgens de commissie de handeling niet laakbaar is.

Mag een school lokalen ter beschikking stellen voor logopedische ondersteuning die verzorgd wordt door een privé-instelling tijdens en na de aanwezigheid van de leerlingen? Voor de onkosten van de begeleiding staan de ouders in.

Standpunt van de commissie:

Artikel 51, §3 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 bepaalt dat een schoolbestuur slechts handelsactiviteiten mag verrichten in functie van de normale dienstverlening aan de leerlingen.

Overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende laakbare praktijken en de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de commissie laakbare praktijken voor het basisonderwijs wordt onder laakbare praktijken verstaan:

...

3° activiteiten die ontoelaatbare concurrentie inhouden tegenover handelaars met name:

- verkooppraktijken die er niet op gericht zijn uniformiteit in pedagogisch-didactisch handelen tot stand te brengen;
- aanbieden van producten en diensten die niet in rechtstreeks verband staan met het schoolleven en niet in het belang zijn van de onderwijsopdracht.

De commissie is van oordeel dat het leveren van diensten tegen betaling zoals bvb. logopedisten die tegen betaling kinderen begeleiden, als een commerciële activiteit dient beschouwd te worden.

Een privé-instelling die logopedische ondersteuning verzorgt in de lokalen van een school en de onkosten aanrekenen aan de ouders, stelt een handelsdaad die ontoelaatbare concurrentie inhoudt ten overstaan van andere logopedisten.

De commissie meent dat de verkoop van een dienst in de school niet kan.

Een school die lokalen aanbiedt aan een privé-instelling die diensten levert aan de ouders tegen betaling, stelt haar gebouw ter beschikking voor commerciële activiteiten. Een schoolbestuur mag op geen enkele manier de schijn wekken dat ze meewerkt aan activiteiten binnen de school die ze zelf, op basis van de reglementering, niet kan/mag organiseren.

Verkoop van producten op school

Mogen er op school paaseieren, truffels, ... verkocht worden via de leerlingen aan de ouders?

Standpunt van de commissie:

de verkoop van dergelijke producten valt buiten de normale dienstverlening aan de leerlingen en is een handelsactiviteit die ontoelaatbare concurrentie inhoudt tegenover handelaars vermits het gaat om het aanbieden van producten en diensten die niet in rechtstreeks verband staan met het schoolleven en niet in het belang zijn van de onderwijsopdracht.

Door de verkoop wordt de plaatselijke handelaar benadeeld.

Mogen wenskaarten die de kinderen in het kader van een project op school gemaakt hebben aan de ouders verkocht worden?

Standpunt van de commissie:

Verkoop van zaken die op school gemaakt zijn, mogen verkocht worden gelet op het feit dat de productie voortvloeit uit de pedagogische activiteiten. Het aanbieden van producten en diensten ter gelegenheid van occasionele activiteiten in rechtstreeks verband met het schoolleven in het belang van de onderwijsopdracht is toegelaten.

Is het toegelaten dat op school T-shirts, turnuniformen, ... verkocht worden? Zijn ouders verplicht dit op school aan te kopen?

Standpunt van de commissie:

Handelsactiviteiten met het oog op het realiseren van eenheid in pedagogisch-didactisch handelen zijn niet laakbaar.

Het schoolbestuur kan aldus turnuniformen, T-shirts, ... te koop aanbieden (zij bepaalt daarbij zelf de prijs) maar de ouders kunnen niet verplicht worden om dit in de school zelf aan te kopen.

Een bepaalde vereniging de school viltstiften aan om te verkopen. De school koopt die tegen een bepaalde prijs en mag ze met winst verkopen. Hiermee moet de school sportmateriaal aankopen. Op de viltstiften staat het logo van een bekend pretpark. Kan dit?

Standpunt van de commissie:

De verkoop van viltstiften binnen de school en via de leerlingen valt buiten de normale dienstverlening aan de leerlingen en is een handelsactiviteit die ontoelaatbare concurrentie inhoudt tegenover handelaars vermits het gaat om het aanbieden van een product dat niet in rechtstreeks verband staat met het schoolleven.

De viltstiften zijn bovendien voorzien van handelspubliciteit. Het behoort niet tot de normale taak van een schoolbestuur om te dienen als tussenpersoon bij het maken van handelspubliciteit.

De verkoop is dus laakbaar.

Mag de vriendenkring van de school flessen champagne verkopen aan de ouders.

Standpunt van de commissie:

De verkoop van flessen champagne valt buiten de normale dienstverlening aan de leerlingen en is een handelsactiviteit die ontoelaatbare concurrentie inhoudt tegenover de handelaars vermits het gaat om het aanbieden van producten die niet in rechtstreeks verband staan met het schoolleven.

Deze activiteiten mogen niet georganiseerd worden door het schoolbestuur en evenmin kunnen deze georganiseerd worden door vriendenkringen, ouderverenigingen, enz. Door toe te laten dat de vriendenkring binnen de school en via de leerlingen aan de ouders flessen champagne verkoopt, werkt zij impliciet aan de activiteit mee.

Het schoolbestuur mag op geen enkele manier de schijn wekken dat ze meewerkt aan activiteiten binnen de school die de school zelf, op basis van de reglementering, niet kan/mag organiseren.

Verkoop tombolalotjes / maaltijdbonnetjes voor schoolfeest. Kan dit?

Standpunt van de commissie:

De verkoop van tombolalotjes dient beschouwd te worden als een occasionele activiteit die niet valt onder artikel 51, §3 van het decreet. De occasionele verkoop van tombolalotjes is niet laakbaar.

Het aanbieden van producten en diensten ter gelegenheid van occasionele activiteiten in rechtstreeks verband met het schoolleven is toegestaan. Het organiseren van een schoolfeest dient beschouwd te worden als een occasionele activiteit. In die zin is het verstrekken van maaltijden ter gelegenheid van een schoolfeest aanvaardbaar en houdt geen ontoelaatbare concurrentie in met de plaatselijke handelaar. Het verkopen van maaltijdbonnetjes door de leerlingen ter gelegenheid van het schoolfeest is niet laakbaar.

Voeren van reclame

Mag een school reclamepanelen ophangen en/of advertentieboekje uitdelen tijdens schoolfeest?

Standpunt van de commissie:

De commissie is van oordeel dat het organiseren van een schoolfeest dient beschouwd te worden als een occasionele activiteit en aldus toegelaten is. In die zin is het ophangen van reclamepanelen en het uitdelen van een advertentieboekje ter gelegenheid van het schoolfeest aanvaardbaar en houdt dit geen ontoelaatbare concurrentie in met de plaatselijke handelaar.

Deze vorm van handelspubliciteit is niet laakbaar op voorwaarde dat het ophangen van reclamepanelen en het uitdelen van advertentieboekjes beperkt blijft tot het schoolfeest. Dit betekent concreet dat de reclamepanelen na het schoolfeest dienen verwijderd te worden.

Het oudercomité organiseert het leerlingenvervoer op school. De bus is aan vervanging toe. Om de bus te financieren zoekt het oudercomité een aantal sponsors zodat de aanschaf van de bus mogelijk wordt. In ruil vragen de sponsors reclame op de bus te mogen aanbrengen. Kan dit?

Standpunt van de commissie:

Het voeren van reclame op een schoolbus dient als een handelsactiviteit beschouwd te worden die ontoelaatbare concurrentie inhoudt tegenover handelaars.

In dit geval wordt de handelspubliciteit niet georganiseerd door het schoolbestuur maar door het oudercomité dat het leerlingenvervoer volledig autonoom en los van het schoolbestuur organiseert. Het leerlingenvervoer wordt door het oudercomité als service aan de ouders van de schoollopende leerlingen aangeboden.

De handeling is niet laakbaar.

Kan het verkopen van kaarten door leerlingen via de school om op die wijze publiciteit te maken voor een aantal handelsmerken? Op de kaarten die door de leerlingen verkocht worden staan voordeelbonnen met publiciteit van diverse handelsmerken en bedrijven. Door de verkoop van de kaarten krijgt de school de mogelijkheid zelf geld in het laatje te krijgen en de actie voorziet in de nodige fondsen waarop de initiatiefnemer een beroep kan doen om in de onderwijsnetten sport- en bewegingcreatie te promoten.

Standpunt van de commissie :

De verkoop van kaarten ten voordele van de initiatiefnemer is een handelsactiviteit die valt buiten de normale dienstverlening aan de leerlingen.

De verkoop van kaarten ten voordele van de initiatiefnemer maakt een handelsactiviteit uit die laakbaar is.

Ter beschikking stellen van lokalen voor commerciële doeleinden

Mag een school lokalen ter beschikking stellen voor commerciële activiteiten zoals bvb. het geven van aerobiclessen?

Standpunt van de commissie:

Handelsactiviteiten door derden uitgeoefend binnen de school met de bedoeling winst te maken, kunnen niet toegelaten worden.

Het betreft een handelsactiviteit die niet passen binnen de normale dienstverlening aan de leerlingen. Bovendien houdt de activiteit oneerlijke concurrentie in.

Activiteiten die niet mogen georganiseerd worden door het schoolbestuur kunnen evenmin georganiseerd worden door vriendenkringen, ouderverenigingen of derden. Door de verhuur van lokalen werkt het schoolbestuur impliciet aan de activiteit mee.

Het is ontoelaatbaar dat een school geheel of gedeeltelijk ter beschikking gesteld wordt voor commerciële activiteiten.

Financiële inzamelingen

Is het toegelaten dat ouders via de school verzocht worden een bijdrage te leveren voor christelijke organisaties zoals bvb. broederlijk delen, ...?

Standpunt van de commissie:

Volgens de commissie vallen financiële inzamelingen voor caritatieve doeleinden niet onder het begrip laakbare praktijken zoals bepaald in artikel 51 van het decreet basisonderwijs en artikel 3 van het besluit van 17 juni 1991 en kunnen deze niet als laakbaar beschouwd worden.

DEEL II (standpunten van de commissie voor zover gewijzigd ingevolge de nieuwe bepalingen in onderwijsdecreet XIII)

Kosteloze toegang

De sportdienst van de gemeente heeft een project opgezet voor meer sport op school. Aan de kinderen wordt per week gemiddeld één extra uur sport aangeboden boven op de twee lestijden binnen het lestijdenpakket. De school vraagt hiervoor een extra financiële bijdrage. Kan dit?

Standpunt van de commissie:

Klasuitstappen of activiteiten georganiseerd tijdens de schooluren moeten gratis zijn als deze uitstappen of activiteiten een essentieel onderdeel vormen van het activiteitenprogramma: aan de ouders mag geen geld gevraagd worden voor didactische uitstappen of activiteiten die noodzakelijk zijn om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Dergelijke kosten moeten immers beschouwd worden als onderwijsgebonden kosten waarvoor geen bijdragen kunnen gevraagd worden aan de ouders.

Scholen mogen wel extra activiteiten organiseren. Het schoolbestuur mag een kader (d.i. een rijkere schoolomgeving) creëren waarvoor er aan de ouders een redelijke (d.i. gelijk aan kostprijs) vergoeding mag gevraagd worden op voorwaarde dat dit op voorhand aan de ouders aangekondigd (vb. in het schoolreglement) en besproken werd.

Activiteiten of uitstappen waarvoor er aan de ouders een bijdrage mag gevraagd worden, kunnen niet verplicht opgelegd worden. Kinderen die aan deze activiteiten of schooluitstappen niet deelnemen, moeten een evenwaardig alternatief krijgen binnen de school.

Voor de extra sportactiviteiten mag er dus een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, maar de ouders beslissen zelf of ze hun kinderen aan deze extra betalende activiteiten laten deelnemen.

Ouders mogen niet voor voldongen feiten geplaatst worden en het recht op niet participeren aan facultatieve activiteiten moet gewaarborgd zijn.

Het is de intrinsieke opdracht van de school na te gaan of het niet deelnemen geen discriminerend karakter heeft voor het kind.

Mag er een bijdrage gevraagd worden voor didactisch materiaal dat noodzakelijk is om in de klas optimaal te kunnen werken?

Standpunt commissie:

De kosten voor didactisch materiaal, nodig om in de klas optimaal te kunnen werken, kunnen niet verhaald worden op de ouders.

Deze extra betalingen zijn strijdig met het principe van artikel 27, §1 van het decreet basisonderwijs.

Sociale voordelen

Vanaf het schooljaar 2001 – 2002 is de commissie niet langer bevoegd om vragen en klachten inzake sociale voordelen te behandelen.

Laakbare praktijken

Handelsactiviteiten

Mogen er op school vloaien verkocht worden via de leerlingen aan de ouders?

Standpunt van de commissie:

Het decreet basisonderwijs bepaalt dat een school handelsactiviteiten kan verrichten voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met de onderwijsopdracht.

Indien handelsactiviteiten niet rechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de onderwijsopdracht, moeten ze een occasioneel karakter hebben.

De verkoop van vloaien is geen daad van koophandel en betreft een occasionele activiteit die geen repetitief karakter heeft.

De verkoop dient enkel en alleen om inkomsten voor de school te verwerven en die aan te wenden voor de werking van de school. De meeropbrengst van de verkoop van de vloaien komt m.a.w. ten goede aan de school.

Mag een school haar lokalen ter beschikken stellen voor commerciële activiteiten zoals bvb. het geven van aerobiclessen?

Standpunt commissie:

Artikel 51, §3 van het decreet basisonderwijs bepaalt dat een schoolbestuur handelsactiviteiten kan verrichten voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met haar onderwijsopdracht.

Deze ingevolge Onderwijsdecreet XIII ingeschreven nieuwe bepaling verruimt de mogelijkheden van de scholen om hun infrastructuur ter beschikking te stellen aan derden.

Het verhuren van lokalen aan derden die er commerciële activiteiten verrichten is niet laakbaar voor zover deze activiteiten de normale werking van de schoolactiviteiten niet storen en voor zover deze activiteiten plaats vinden buiten de schooluren.

Volgens de commissie moeten de activiteiten waarvoor het schoolgebouw in bijkomende orde wordt opengesteld in overeenstemming zijn met de hoofdactiviteiten waarvoor het gebouw bestemd is.

Sponsoring

Mag er op een schoolbus sponsoring van derden staan? De bus is eigendom van de VZW 'school en ouders'. In de VZW zetelen o.a. ook leerkrachten van de school, de directeur, derden, ... De VZW 'school en ouders' is een andere VZW dan die van het schoolbestuur.

Standpunt commissie:

Op een schoolbus mag er publiciteit door sponsors aangebracht worden voor zover deze publiciteit niet in strijd is met de voorwaarden opgesomd in artikel 51, §4 van het decreet basisonderwijs nl:

- de mededelingen mogen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;
- de mededelingen mogen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Guy Janssens

Voorzitter commissie laakbare praktijken basisonderwijs